

АНАЛИЗА ЕФЕКТА АКТА

Светска здравствена организација одавно је препознала загађење ваздуха као велики проблем. У 2018. години организована је прва светска конференција на тему загађености ваздуха и његове повезаности са здрављем људи. Према националним и локалним извештајима, као највећи извори загађења наведени су сектор производње електричне и топлотне енергије, сектор индустрије, друмски саобраћај итд. Ово указује на то да би најбољи дугорочни одговор на овакво стање, био постепени прелазак на чисту и обновљиву енергију, у складу са могућностима.

Загађење ваздуха у Републици Србији је дуго и у континуитету занемарен проблем који захтева решавање, а у претходним месецима ниво загађења је према извршеним мерењима и подацима било скоро па забрињавајуће, што је и тему загађења ваздуха али и утврђивање активности које је потребно предузети у циљу смањења загађаења ваздуха ставило у први план.

Такође, Влада Републике Србије је у циљу системског решавања питања загађења ваздуха формирала Радну групу за системско решавање питања заштите ваздуха у Републици Србији.

У Србији су као доминантни извори загађења ваздуха дефинисани индивидуална ложишта, индустријска постројења, саобраћај... и за сваки од извора предложене су мере и активности на свим нивоима којима би се утицало на смањење загађења (да се размотре све могућности за убрзавање процеса гасификације, да се стимулишу грађани да се колико је могуће више прикључе на централно грејање, да индустријска постројења улажу у пројекте које имају за циљ смањење емисија, шумљивања и повећање броја зелених површина у градовима, повећање броја мерних станица, еколошки приступ у области урбанизма, повремена редукација саобраћаја и увођење разних мера којима би се подстакло коришћење јавног превоза у градовима, редукација или кад је то могуће престанак коришћења средстава јавног превоза која нису на природни гас, давања субвенција за куповину нових хибридних и електричних возила и сл).

Субвенционисање куповине нових возила која имају искључиво електрични погон, као и возила која уз мотор са унутрашњим сагоревањем покреће и електрични погон (хибридни погон), у циљу подстицања еколошки прихватљивијег вида транспорта, раније није било предмет закона или подзаконских аката.

Уредбом о условима и начину спровођења субвенционисане набавке путничких возила за потребе обнове возног парка такси превоза као јавног превоза „Службени гласник РС“, број 94/19 уређују се услови и начин спровођења субвенционисане набавке путничких возила за потребе обнове возног парка такси превоза као јавног превоза, те је у односу на субјекте на које се односи доста ужа од предложене уредбе.

Са друге стране, на предлог Министарства заштитије животне средине донета је Уредба о условима и начину спровођења субвенционисане куповине нових возила која имају искључиво електрични погон, као и возила која уз мотор са унутрашњим сагоревањем покреће и електрични погон (хибридни погон) („Службени гласник РС”, број 27/2020).

Овом уредбом уређена је субвенционисана куповина нових возила која имају искључиво електрични погон, као и возила која уз мотор са унутрашњим сагоревањем покреће и електрични погон (хибридни погон), у циљу подстицања еколошки прихватљивијег вида транспорта, за коју су захтев могла да поднесу физичка и правна лица, те је Уредба у односу на субјекте на које се односе доста шира од Уредбе о условима и начину спровођења субвенционисане набавке путничких возила за потребе обнове возног парка такси превоза као јавног превоза.

Како се Предлогом уредбе субвенционише куповина аутомобила на електрични и хибридни погон, то се очекује да ће се повећати број аутомобила на наведени погон, па је потребно актима из надлежности других органа створити услове за лакшу и једноставније коришћење истих – нпр. постављање електро и др пуњача на више места

Ефекти предложене уредбе утицаће на:

- **правна лица, предузетнике и физичка** лица – директан утицај који су у складу са уредбом подносиоци захтева за добијање субвенција али и на

- **правна лица** која су у обавези да поставе одговарајућу пратећу инфраструктуру – пуњаче и сл. – посредан утицај

Циљ предложене уредбе јесте да се повећа број возила на електрични погон, као и возила која уз мотор са унутрашњим сагоревањем покреће и електрични погон (хибридни погон), те у том смислу ако се одустане од доношења ове уредбе реално би било очекивати да продаја истих остане на садашњем нивоу или да дође до њеног опадања.

Ово нарочито у **односу на искуства држава у окружењу**. Наиме, према подацима, у Словенији и Хрватској након спроведених јавних конкурса за суфинансирање куповине електричних и хибридних возила, повећана је продаја наведених аутомобила.

Општи циљ ове уредбе јесте унапређење и заштита животне средине и промовисање подстицања еколошки прихватљивог вида транспорта.

Сви предлози који су дати у уредби су усклађени са циљевима и приоритетима Владе да се смањи загађење ваздуха у Републици Србији.

Из тих разлога разматрана је опција „status quo” на начин да се субвенционисана куповина горе наведених возила настави и у 2023. години.

У циљу реализације одредаба Уредбе, потребно је формирати комисију која ће спроводити процедуру доделе субвенција. Имајући у виду да је Комисија Министарства у току 2020,

2021. и 2022. године спроводила процедуру доделе субвенција, неће бити потребна додатна едукација запослених

Ефекти уредбе на јавне јавне приходе и расходе у средњем и дугом року могу се огледати у повећању прихода од регистрације ових возила, повећање прихода од пореза на промет, повећање царинских дажбина и сл. јер се очекује повећање броја возила.

Финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно је обезбедити у буџету али не и из других извора финансирања нити ће утицати на међународне финансијске обавезе

Такође, ова уредба неће изазвати трошкове који се односе на оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција или обука државних службеника имајући у виду да за њено спровођење није потребно уводити било какве промене у надлежним органима.

Спровођење ове уредбе неће изазвати расходе других институција

Корист за правна лица и предузетнике, огледа се у чињеници да ће куповину нових возила остварити по субвенционисаној цени.

Изабрана опција неће утицати на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) јер су услови под којима се врши продаја возила остали непромењени а услови који се морају испоштовати приликом конкурисања су једнаки за све подносиоце захтева.

Такође, изабрана опција не утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација.

Изабрана опција у сваком случају утиче на увећање друштвеног богатства, јер директно сузбија негативне последице које би настале коришћењем аутомобила који користе искључиво фосилна горива.

Предлог уредбе неће имати утицај на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца.

Користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима јесте да ће имати могућност да купе нова возила прописана уредбом уз субвенције.

Изабрана опција не утиче на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично.

Изабране опције омогућавају равноправан третман различитих категорија лица. Не постоји механизам који би могао бити искоришћен за било какву врсту дискриминације

(нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава).

Циљ уредбе јесте да се куповином и коришћењем возила на електрични и хибридни погон смањи употреба аутомобила која користе искључиво фосилна горива и да смањи емисија NO₂, PM₂ и PM₁₀ честица и SO₂ и да становништво живи у окружењу чистог ваздуха. То би заправо било побољшање услова живота а то значи и стандарда.

Реализацијом изабраних опција сви региони ће постићи напредак по питању стања животне средине. Правна лица и предузетници и физичка лица без обзира у ком региону живе имају једнака права приликом подношења захтева за субвенционисану куповину.

Реализација изабране опције не утиче на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе.

Изабрана опција утиче на здравље људи квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну, на начин да се увођењем што већег броја возила која се покрећу на еколошки прихватљив начин је удиректној вези са смањењем броја возила која се покрећу на фосилна горива која су препозната као један од загађивача ваздуха.

Такође, у 2022. години, а на основу тада важеће уредбе поднето је укупно 542 захтева за субвенционисање електричних и хибридних возила. Од тога је одобрено 482 захтева за 715 возила, док је 59 захтева одбијено или су подносиоци одустали.